

Nr 5.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1923 års klass m. m.; given Stockholms slott den 15 december 1922.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1923 års klass,
- 2) lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att fullgöra reservtruppövning samt
- 3) lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att delta i landstormsövning.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Förslag till**lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1923 års klass.**

Härigenom förordnas att, utan hinder av vad gällande värnpliktslag därom stadgar, utbildningstiden för värnpliktiga av 1923 års klass skall vara bestämd som följer:

§ 1.

Vapenföra värnpliktiga av 1923 års klass, med undantag av dem, som omnämnas i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen samt i § 2 denna lag, äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan anges, nämligen:

a) vid *fotfolket* i sammanlagt 165 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 90 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde året;

b) vid *rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet* samt *fästningsartilleriet å Karlsborg* i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 155 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 35 dagar under vart och ett av andra och tredje åren;

c) vid *fästningsartilleriet i Boden* och *fästningsingenjörtrupperna* i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 165 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 30 dagar under vart och ett av tredje och fjärde åren;

d) vid *fältingenjör- och fälttelegraftrupperna* i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 165 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 30 dagar under vart och ett av andra och tredje åren;

- e) vid *trängen* och *intendenturtrupperna* i sammanlagt 165 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:
 vid *trängen i egentlig trängttjänst* och *i sjukbärartjänst*:
 med en första tjänstgöring om 90 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt
 med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde eller femte året;
 vid *trängen i egentlig sjukvårdstjänst*:
 med en första tjänstgöring om 115 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt
 med en repetitions-(regements-)övning om 25 dagar under vardera av andra och fjärde åren; samt
 vid *intendenturtrupperna*:
 med en första tjänstgöring om 140 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt
 med en repetitions-(regements-)övning om 25 dagar under fjärde året;
- f) vid *marinen* i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:
 av de i *allmän tjänst*, *sjötjänst* eller *stationstjänst* inskrivna i en följd med början under första eller andra året, samt
 av de i *kustartilleritjänst* inskrivna:
 med en första tjänstgöring om 190 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt
 med en repetitionsövning om 35 dagar under fjärde året.

§ 2.

Vapenföra värnpliktiga av 1923 års klass, som jämlikt bestämmelserna i § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna uttagits för utbildning till underbefäl eller fackmän, äro skyldiga att för sin utbildning tjänstgöra i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

vid *fotfolket*:

- med en första tjänstgöring om 150 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt
 med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde året; samt
 vid *trängen* och *intendenturtrupperna*:
 med en första tjänstgöring om 150 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde eller femte året.

§ 3.

Oavsett vad ovan i §§ 1 och 2 stadgas angående utbildningstidens längd och fördelning, skall för vapenföra värnpliktiga, som påbörja första tjänstgöringen (tjänstgöring i en följd) under första året, denna ökas med 30 dagar.

§ 4.

Vapenföra värnpliktiga av 1923 års klass, som omnämnas i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen, äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan anges, nämligen:

a) vid *hären* i sammanlagt 330 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om minst 295 dagar, som uppdelas på första och andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning under andra året;

b) vid *marinen* i 330 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

i annan tjänst än kustartilleritjänst i en följd med början under första året, samt

i kustartilleritjänst med en första tjänstgöring om 295 dagar, som tager sin början under första året, och med en repetitions-(regements-)övning om 35 dagar under tredje året.

§ 5.

Icke vapenföra värnpliktiga av 1923 års klass äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan anges, nämligen:

a) icke vapenföra, som omförmälas i § 27 mom 2 A värnpliktslagen, i sammanlagt 165 dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren, samt

b) icke vapenföra, som omförmälas i § 27 mom. 2 B och C värnpliktslagen, i 275 dagar i en följd med början under första eller andra året.

§ 6.

I den mån sådant finnes för utbildningsarbetets ändamålsenliga bedrivande samt erforderlig häst- och materielvård oundgängligen nödigt, må Konungen beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga att vid härens specialvapen och marinen fullgöra dem enligt § 1 a) åliggande tjänstgöring med 195 dagar i en följd.

§ 7.

Därest, på sätt Konungen närmare förordnar, hemförlovning av värnpliktiga skall äga rum viss tid under pågående tjänstgöring, äger värnpliktig, som sådant åstundar, efter därom hos vederbörande militärmyndighet gjord framställning, kvarstanna i tjänstgöring intill utgången av den tjänstgöringsperiod, till vilken han inkallats.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Förslag till

lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att fullgöra reservtruppövning.

Härigenom förordnas som följer:

Värnpliktiga av årsklasserna 1914 ä och 1914 y vid fotfolket, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna, trängen och intendenturtrupperna ävensom värnpliktiga av årsklassen 1918 vid rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna befrias från skyldighet att fullgöra dem jämlikt § 27 mom. 3 värnpliktslagen åliggande reservtruppövning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Förslag till
lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att deltaga
i landstormsövning.

Härigenom förordnas som följer:

Värnpliktig, som jämlikt § 36 mom. 1 värnpliktslagen är skyldig att senast under år 1923 deltaga i landstormsövning, befrias från denna skyldighet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling

---

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
15 december 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

I avvaktan på resultatet av den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsende hava den 22 juni 1920, den 2 juni 1921 och den 31 mars 1922 (Svensk författningssamling 1920 nr 372, 1921 nr 291 och 1922 nr 141) utfärdats lagar om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920, 1921 och 1922 års klasser. Lagarna innehålla sinsemellan lika bestämmelser om nedsättning i utbildningstiden.

Då utredningen om allmän revision av försvarsväsendet icke hunnit avslutas och förslag därom följaktligen icke kan föreläggas 1923 års riksdag, kommer provisoriet att beröra jämväl värnpliktiga av 1923 års klass. Därför har jag låtit upprätta förslag till lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1923 års klass, enligt vilket förslag utbildningstiden för nämnda värnpliktiga bestämmes i full överensstämmelse med besluten i fråga om de tre närmast föregående årsklasserna.

Uti § 27 mom. 3 värnpliktslagen stadgas följande:

»Vapenför värnpliktig, vilken tilldelats hären, med undantag av dem, som nämnas i mom. 1 D av denna §, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, deltaga i reservtruppövning:

vid fotfolket, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna, trängen och intendenturtrupperna i högst femton dagar under nionde eller tionde året, samt

vid rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna i högst tjugufem dagar under femte eller sjätte året.»

Med hänsyn till den förestående revisionen av försvarsväsendet ävensom till det statsfinansiella läget har genom särskilda lagar den 13 maj 1921 och den 31 mars 1922 (Svensk författningssamling 1921 nr 255 och 1922 nr 142) förordnats, att värnpliktiga av årsklasser, för vilka

året var det sista för deltagande i reservtruppövning, befriades från skyldighet att fullgöra dylik övning. Ej heller beträffande andra årsklasser ägde inkallelse till reservtruppövning rum under åren 1921 och 1922.

Samma skäl, som föranlett inställande av reservtruppövningarna nämnda år, förefinnas för deras inställande även år 1923. Härför erfordras emellertid riksdagens medgivande beträffande de årsklasser, för vilka året är det sista för deltagande i reservtruppövning. Så är förhållandet med årsklasserna 1914 ä och 1914 y vid fotfolket, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna, trängen och intendenturtrupperna ävensom 1918 vid rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna.

I enlighet härmed har jag låtit upprätta förslag till lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att fullgöra reservtruppövning.

Enligt § 36 mom. 1 värnpliktslagen är värnpliktig, som tillhör landstormen, skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning deltaga i en landstormsövning om fem dagar. Då tjänstetiden i landstormen omfattar åtta år, ankommer det således på Kungl. Maj:t att bestämma, under vilket av dessa år landstormsövningen skall fullgöras.

Åren 1919 och 1920 blevo landstormsövningarna inställda av Kungl. Maj:t, år 1919 på grund av rådande farsot och år 1920 både av samma skäl och med hänsyn till den förestående revisionen av försvarsväsendet.

Med utgången av år 1921 utträdde emellertid ur landstormen en årsklass, av vilken huvuddelen icke deltagit i någon landstormsövning. För denna skulle det alltså blivit nödvändigt att anordna sådan övning under år 1921. Samma förhållande inträdde år 1922 beträffande ännu en årsklass.

Med anledning härav samt under åberopande av såväl den pågående utredningen om revision av försvarsväsendet som de rådande statsfinansiella förhållandena antogos vid riksdagarna åren 1921 och 1922 lagar, varigenom värnpliktig, som jämlikt § 36 mom. 1 värnpliktslagen vore skyldig att senast under år 1921 resp. år 1922 deltaga i landstormsövning, befriades från denna skyldighet. Lagarna utfärdades den 13 maj 1921 och den 31 mars 1922 (Svensk författningssamling 1921 nr 256 och 1922 nr 143).

Då samma skäl, som föranlett antagandet av nämnda lagar, äga giltighet jämväl för år 1923, synes det uppenbart, att landstormsövningar ej heller detta år böra företagas.

På grund härav har jag låtit upprätta förslag till lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att deltaga i landstörmsövning.

Departementschefen uppläser härefter omförmälda förslag till

1) lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1923 års klass,
2) lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att fullgöra reservtruppövning samt

3) lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att deltaga i landstörmsövning;

och hemställer departementschefen, att dessa förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Tor Ericsson-Ärje.
